

LearnIn Emergency Manual for Teachers

LearnIn – παιδαγωγικό μοντέλο αναφοράς

Καλωσορίζοντας τους μαθητές πίσω στο σχολείο σε
καιρούς αβεβαιότητας

Περιεχόμενα

Μέρος 2: Υποδοχή των μαθητών πίσω στο σχολείο σε καιρούς αβεβαιότητας Υποδοχή μαθητών πίσω στο σχολείο: Ανάλυση κατάστασης

Υποδοχή των μαθητών πίσω στο σχολείο: Βασικά ζητήματα και ερωτήσεις

6. Κατανόηση της κατάστασης των μαθητών μετά το κλείσιμο των σχολείων- Εστίαση στον μαθητή (ποιος;)

- 6.1. Πώς μπορώ να αναγνωρίσω παιδιά που κινδυνεύουν να μην επιστρέψουν στο σχολείο;
- 6.2. Πώς μπορώ να εμπλέξω παιδιά και οικογένειες στη διαδικασία μετάβασης;
- 6.3. Πώς μπορώ να καλωσορίσω όλα τα παιδιά πίσω χωρίς «εάν» ή «όμως»;
- 6.4. Πώς μπορώ να βοηθήσω τους μαθητές / τις μαθήτριες να διαχειριστούν την αβεβαιότητα;
- 6.5. Πώς μπορώ να αποτρέψω την απόσυρση / αποεπένδυση;

7. Διασφάλιση της συμμετοχής των μαθητών κατά την επιστροφή στο σχολείο - Εστίαση στον σκοπό της μάθησης (γιατί;)

- 7.1. Πώς μπορώ να κάνω τα παιδιά να αισθάνονται ασφαλή και ευπρόσδεκτα;
- 7.2. Πώς μπορώ να διασφαλίσω τη συμμετοχή μετά την επιστροφή στην τάξη;
- 7.3. Πώς μπορώ να διασφαλίσω ότι όλα τα παιδιά είναι μαθητές με εμπιστοσύνη στον εαυτό τους;
- 7.4. Πώς μπορώ να βοηθήσω τα παιδιά να βιώσουν τη συνέχεια της μάθησης;
- 7.5. Πώς μπορώ να αποκαταστήσω μια κοινότητα μαθητών;

8. Αξιοποίηση των εμπειριών των μαθητών ως σημείο εκκίνησης για μάθηση - Εστίαση στη μάθηση (τι;)

- 8.1. Πώς μπορώ να διδάξω για τους νέους κανονισμούς ασφαλείας;
- 8.2. Πώς μπορώ να υποστηρίξω τους μαθητές να μοιραστούν τις εκτός σχολείου εμπειρίες τους;
- 8.3. Πώς μπορώ να βασιστώ στη μάθηση των μαθητών, λαμβάνοντας υπόψη τις τεράστιες διαφορές μεταξύ τους;
- 8.4. Πώς μπορώ να βοηθήσω τους μαθητές να εστιάσουν στη μάθηση που περιγράφεται στο πρόγραμμα σπουδών;
- 8.5. Πώς μπορώ να συνεχίσω να υποστηρίξω την ανάπτυξη του ψηφιακού γραμματισμού;

9. Μετάβαση από το σπίτι στο σχολικό περιβάλλον - Εστίαση στο πλαίσιο της μάθησης (πού;)

- 9.1. Πώς μπορώ να βεβαιωθώ ότι το σχολείο και η τάξη μου είναι ασφαλή για να επιστρέψουν τα παιδιά;
- 9.2. Πώς μπορώ να βοηθήσω τους μαθητές στη μετάβαση από το σπίτι στο σχολικό περιβάλλον;
- 9.3. Πώς μπορώ να δημιουργήσω μαθησιακά οικοσυστήματα που φτάνουν πέρα από την τάξη;
- 9.4. Πώς μπορώ να υποστηρίξω τη μετάβαση από τα ψηφιακά περιβάλλοντα στα περιβάλλοντα μάθησης στην τάξη;
- 9.5. Πώς μπορώ να ενθαρρύνω ένα συνεργατικό μαθησιακό κλίμα στην τάξη μου;

10. Εργαλεία και στρατηγικές για την έναρξη της μάθησης στο σχολείο - Εστίαση στα εργαλεία εκμάθησης (πώς;)

- 10.1. Πώς μπορώ να χρησιμοποιήσω την επικοινωνία για να διευκολύνω τη μετάβαση από το σπίτι στο σχολείο;
- 10.2. Πώς μπορώ να υποστηρίξω τις στρατηγικές των μαθητών για αυτορρύθμιση;
- 10.3. Πώς μπορώ να συνεχίσω να χρησιμοποιώ αποτελεσματικές στρατηγικές μάθησης που αναπτύχθηκαν στο σπίτι;
- 10.4. Πώς μπορώ να χρησιμοποιήσω ψηφιακά εργαλεία στην τάξη;
- 10.5. Πώς μπορώ να παρακολουθώ την ατομική πρόοδο των μαθητών;

**Υποδοχή μαθητών πίσω στο σχολείο: Ανταπόκριση σε προκλήσεις
Ιδέες έργου από συμμετέχοντες**

Μέρος 2: Καλωσορίζοντας τους μαθητές πίσω στο σχολείο: Ανάλυση κατάστασης

Η τρέχουσα κρίση του COVID -19 φέρνει στην επιφάνεια τα ζητήματα και τις προκλήσεις της μετάβασης από το σπίτι στο σχολικό περιβάλλον κάτω από σύνθετες και, ενδεχομένως, απειλητικές περιστάσεις. Καθώς οι χώρες ανοίγουν ξανά τα σχολεία μετά το lockdown, οι εκπαιδευτικοί βρίσκονται σε δύσκολη θέση. Πρέπει να καλωσορίσουν όλους τους μαθητές πίσω στο σχολείο χωρίς πραγματικά να γνωρίζουν τι βίωσαν στο σπίτι κατά τη διάρκεια των τελευταίων εβδομάδων ή μηνών. Έχουν λάβει όλα τα παιδιά συναισθηματική υποστήριξη όταν ήταν φοβισμένα και μοναχικά; Ήταν σε θέση να διατηρήσουν τη μάθηση σε στο απαραίτητο επίπεδο ώστε συμμετάσχουν και πάλι στην διδακτική διαδικασία μέσα στην τάξη; Μια πρόσθετη ανησυχία σχετίζεται με την εφαρμογή των κρατικών κανονισμών για να μείνουν οι μαθητές ασφαλείς και να ελαχιστοποιηθεί ο ακόμα εν μέρει άγνωστος κίνδυνος μετάδοσης μεταξύ των μαθητών αλλά και μεταξύ των μαθητών και των δασκάλων. Επιπλέον, τα σχολεία μπορεί να έρχονται αντιμέτωπα με γονείς που πιστεύουν ότι δεν είναι ασφαλές να στείλουν τα παιδιά τους πίσω στο σχολείο, ενώ άλλοι είναι της άποψης ότι τα σχολεία καθυστερούν πολύ να επιστρέψουν στο κανονικό πρόγραμμα.

Ενώ η διακοπή της τυπικής εκπαίδευσης είναι μια μοναδική κατάσταση για τα περισσότερα παιδιά, για μερικούς είναι μια μόνιμη απειλή ή μια επαναλαμβανόμενη εμπειρία. Πολλές οικογένειες σε δυσχερή κατάσταση και ευάλωτα παιδιά βιώνουν άγχος και αναμένουν προβλήματα όταν σκέφτονται την τυπική εκπαίδευση. Τα κενά μεταξύ της ζωής στο σπίτι και αυτής στο σχολείο φαίνονται ανυπέρβλητα, τα παιδιά βιώνουν μια αίσθηση ανεπάρκειας, αποξένωσης και ανασφάλειας καθώς μετακινούνται μεταξύ των δύο αποξενωμένων κοινωνικών κόσμων. Είτε το οικογενειακό και σχολικό περιβάλλον είτε και τα δύο δεν είναι σε θέση να μεταδώσουν ένα αίσθημα ασφάλειας, αποτελεσματικής εμπλοκής και ανήκειν. Οι οικογένειες με μη «τυπικό» τρόπο ζωής, που ανήκουν σε εθνοτικές μειονότητες ή ζουν σε συνθήκες φτώχειας μπορεί να μην είναι σε θέση να ενισχύσουν μια θετική ταυτότητα που βοηθά τα παιδιά να ξεπεράσουν τις δυσκολίες κοινωνικής προσαρμογής. Τα παιδιά που επιθυμούν να προσαρμοστούν στη σχολική ζωή και να συμμετάσχουν ενεργά στη μάθηση έρχονται αντιμέτωπα με διαφορές μεταξύ της κουλτούρας του σπιτιού και του σχολείου, οι οποίες συχνά οδηγούν σε συγκρούσεις ταυτότητας.

Οι εβδομάδες και οι μήνες μετάβασης μεταξύ του lockdown και της τακτικής εκπαίδευσης στην τάξη είναι γεμάτες/οι αβεβαιότητες. Κανείς δεν ξέρει πραγματικά πώς να προχωρήσει καλύτερα, ποιες πρακτικές είναι ασφαλείς και ποιοι κανονισμοί είναι πραγματικά απαραίτητοι. Θεωρίες συνωμοσίας, προκαταλήψεις και παράλογες πεποιθήσεις αναπτύσσονται και τροφοδοτούν την ενδεχομένως λανθάνουσα πριν από την κρίση δυσπιστία. Οι αποφάσεις που λαμβάνονται από τις κυβερνήσεις και τις σχολικές αρχές υφίστανται κριτική και αμφισβητούνται σε πρωτοφανή βαθμό. Μια κουλτούρα δυσπιστίας, αποξένωσης και αποκλεισμού απειλεί δυνητικά τη σχέση μεταξύ γονέων, εκπαιδευτικών και μαθητών. Η κρίση έχει επιδεινώσει πολλές προκλήσεις με τις οποίες οι εκπαιδευτικοί και οι γονείς αγωνίζονταν ήδη στο παρελθόν, για παράδειγμα την έλλειψη επαρκούς υποστήριξης ή την ικανότητα των μαθητών να διαχειρίζονται τα θέματα τους και να λαμβάνουν αποφάσεις. Μια λανθάνουσα αίσθηση αποτυχίας και αδυναμίας παροχής των απαραίτητων πόρων για τη μάθηση μπορεί τώρα να έρθει στο προσκήνιο μέσω της κρίσης.

Η τρέχουσα κρίση του COVID -19 μπορεί να αποτελεί σοβαρή απειλή για την ποιοτική εκπαίδευση για όλα τα παιδιά, αλλά είναι επίσης μια ευκαιρία. Η κρίση ανέδειξε την ανάγκη συνεργασίας και συντονισμού μεταξύ θεσμικών οργάνων και ατόμων. Έχουμε βιώσει ότι όλοι πρέπει να αναλάβουμε την ευθύνη για τις συμπεριφορές μας και να σεβαστούμε τις ανάγκες ασφαλείας των άλλων, καθώς και ότι εκπαίδευση δεν είναι απλώς μια γνωστική, είναι επίσης μια κοινωνική διαδικασία. Οι γονείς, οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί μπορεί να βιώσουν την ενοχή του να μην είναι σε θέση να εκπληρώσουν τα καθήκοντά τους. Τότε είναι εύκολο να αναζητήσουν κάποιον άλλο να κατηγορήσουν για πράγματα που έχουν πάει στραβά. Αλλά όλοι έχουμε την επιλογή να προσπαθήσουμε να κατανοήσουμε την κοινωνική πραγματικότητα του άλλου, να τη σεβαστούμε και να οικοδομήσουμε γέφυρες μεταξύ σπιτιού και σχολείου, μεταξύ του τι ήταν και τι θα είναι. Υπάρχουν ορισμένα βασικά ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν και να επιλυθούν στο μεταβατικό στάδιο μεταξύ του lockdown και της εγκαθίδρυσης της τακτικής εκπαίδευσης στην τάξη:

1. Η συνεργατική σχέση μεταξύ σπιτιού και σχολείου πρέπει να ενισχυθεί για να διευκολυνθεί η μετάβαση
2. Οι ποικίλες εμπειρίες και τα συναισθήματα γύρω από την επιστροφή στο σχολείο πρέπει να συμπεριληφθούν
3. Η συμμετοχή, η αίσθηση του ανήκειν και η αποκατάσταση των σχέσεων πρέπει να εξασφαλιστούν πριν τα παιδιά να είναι έτοιμα ξανά για μάθηση στις αίθουσες διδασκαλίας

Υπουργεία, τοπικές αρχές και εκπαιδευτικοί δέχονται πιέσεις για να αξιολογήσουν την καθυστέρηση και τα κενά της μάθησης. Οι μελλοντικοί εργοδότες και τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ανησυχούν ότι οι μαθητές δεν θα πληρούν τα πρότυπα ποιότητας λόγω της απώλειας ευκαιριών μάθησης κατά τη διάρκεια της κρίσης Covid-19. Η τάση να ελέγχονται τα παιδιά θα πρέπει να περιορίζεται όπου είναι δυνατόν, τουλάχιστον για τα μικρότερα παιδιά και τους ευάλωτους μαθητές. Πριν από τις εξεταστικές δοκιμασίες, οι μαθητές πρέπει να είναι ευπρόσδεκτοι πίσω στο σχολείο και να αποκατασταθεί η αίσθηση του ανήκειν και της συμμετοχής.

Καλωσορίζοντας τους μαθητές πίσω στο σχολείο: Βασικά ζητήματα και ερωτήσεις

Κατανόηση της κατάστασης των μαθητών μετά το lockdown – Εστίαση στον μαθητή (ποιος)

Κύριες ερωτήσεις:

1. Ξέρω τι βίωσαν οι μαθητές μου κατά τη διάρκεια του lockdown;
2. Πώς μπορώ να προετοιμάσω τους μαθητές να επιστρέψουν στο σχολείο;
3. Είναι οι μαθητές μου έτοιμοι να μάθουν ξανά μέσα στην τάξη;

Οι περίοδοι μετάβασης είναι κρίσιμες για την ευημερία των μαθητών και την ικανότητα τους να συμμετέχουν πλήρως. Η ασυνέχεια μεταξύ των εμπειριών του σπιτιού και αυτών του σχολείου είναι δύσκολο να ξεπεραστεί, ακόμη και στις καλύτερες περιπτώσεις. Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να είναι

προετοιμασμένοι να διαχειριστούν ένα ευρύ φάσμα συναισθημάτων, από την ευτυχία και την ανακούφιση για την επιστροφή στην τάξη μέχρι το άγχος, την απελπισία και την ενοχή. Μερικά παιδιά μπορεί να φοβούνται τις ερωτήσεις των εκπαιδευτικών ή των συνομηλίκων για το πώς πέρασαν το χρόνο τους. Μερικά παιδιά μπορεί να μην έχουν κινηθεί πολύ κατά την περίοδο του lockdown, μπορεί να έχουν φάει πάρα πολύ, μπορεί να έχουν βιώσει τραυματικές εμπειρίες: Τα μικρότερα παιδιά μπορεί να μην έχουν κατανοήσει πλήρως γιατί τους απαγορεύτηκε η πρόσβαση σε ανθρώπους που αγαπούσαν και σε υπαίθριες δραστηριότητες. Η κύρια πρόκληση τώρα δεν είναι να αξιολογηθεί η μάθηση και να κατηγοριοποιηθούν τα παιδιά σε επιτυχείς και ελλειμματικούς μαθητές, αλλά να εξασφαλιστεί πρώτα ότι όλα τα παιδιά αισθάνονται ευπρόσδεκτα και εκτιμώνται ανεξάρτητα από το τι έμαθαν ή δεν έμαθαν κατά τη διάρκεια της διακοπής λειτουργίας. Οι ακόλουθες ερωτήσεις θα σας βοηθήσουν να το επιτύχετε αυτό:

Πώς μπορώ να αναγνωρίσω τα παιδιά που κινδυνεύουν να μην επιστρέψουν στο σχολείο;

Η πρόβλεψη ότι μερικοί μαθητές θα αντιμετωπίσουν δυσκολίες είναι ένα σημαντικό μέρος της προετοιμασίας της υποδοχής των παιδιών πίσω στο σχολείο. Ευάλωτα παιδιά και παιδιά που αντιμετώπιζαν δυσκολίες με τη μάθηση πριν από το lockdown θα διατρέχουν τον κίνδυνο να μην είναι σε θέση να επιστρέψουν στο σχολείο, σωματικά, συναισθηματικά ή και τα δύο. Ειδικά για τα ευάλωτα παιδιά και τις οικογένειές τους είναι σημαντικό να εξασφαλιστούν θετικές εμπειρίες μετάβασης. Οι εκπαιδευτικοί μπορεί να χρειαστεί να ξεκινήσουν τη διαδικασία μετάβασης εβδομάδες πριν από την πρώτη ημέρα επιστροφής στο σχολείο. Μπορεί να είναι σημαντικό όχι μόνο να κάνουμε μια αξιολόγηση των αναγκών, αλλά και μια αξιολόγηση κινδύνου ώστε να κατανοήσουμε την κατάσταση των ευάλωτων παιδιών.

Πώς μπορώ να εμπλέξω παιδιά και οικογένειες στη διαδικασία μετάβασης;

Οι οικογένειες θα έχουν περάσει πολλές εβδομάδες μαζί με τα παιδιά τους μόλις ανοίξουν και πάλι τα σχολεία. Μπορεί να ανυπομονούν να στείλουν τα παιδιά τους στο σχολείο και πάλι, ή μπορεί να φοβούνται να εκθέσουν το παιδί τους σε περιττό κίνδυνο. Μπορούν να σχεδιάζουν να μην στείλουν το παιδί τους πίσω στο σχολείο, ή μπορεί να αντιμετωπίζουν πρακτικές δυσκολίες, εάν τα σχολεία αρχίζουν με ένα καθεστώς παρακολούθησης μόνο για κάποιες μέρες την εβδομάδα ή κάποιες ώρες στην ημέρα, ώστε για να κρατήσουν μικρές τις ομάδες των παιδιών. Η διαδικασία μετάβασης απαιτεί προετοιμασία, μεταφορά, εισαγωγή και σταθεροποίηση. Η υιοθέτηση μιας προσέγγισης με επίκεντρο τα παιδιά θα βοηθήσει τις οικογένειες να θέσουν τα συμφέροντα του παιδιού τους στο επίκεντρο και να αναπτύξουν ένα κοινό όραμα και στρατηγική με το σχολείο.

Πώς μπορώ να καλωσορίσω όλα τα παιδιά πίσω χωρίς «εάν» ή «όμως»;

Τα ευάλωτα παιδιά κινδυνεύουν τώρα να εγκαταλείψουν το σχολείο ή να μείνουν πίσω, ειδικά αν τα σχολεία καθορίζουν κριτήρια επίδοσης βάσει των οποίων αξιολογούνται οι μαθητές. Οι εξεταστικές δοκιμασίες μπορεί να γίνονται με τις καλύτερες προθέσεις, ώστε να προσδιοριστούν τα παιδιά που μένουν πίσω, αλλά τα παιδιά που αποτυγχάνουν να εκπληρώσουν τις προσδοκίες επίδοσης θα αισθανθούν απόρριψη. Τα παιδιά πρέπει πρώτα να αισθάνονται ότι είναι αποδεκτά και τυγχάνουν αναγνώρισης, πως έχουν αξία και γίνονται σεβαστά απλά για το ποια είναι και όχι για το πόσο καλά είναι σε θέση να αποδώσουν. Μια θετική αίσθηση ταυτότητας είναι απαραίτητη ώστε συμμετέχει κανείς στη μάθηση. Οι εκπαιδευτικοί δεν χρειάζεται να αγαπούν όλους τους μαθητές τους, αλλά είναι

απαραίτητο να τους σέβονται. Όλα τα παιδιά έχουν το δικαίωμα να αναπτύξουν τα ταλέντα και τις δυνατότητές τους - είτε ικανοποιούν τις προσδοκίες των εκπαιδευτικών περί του καλού μαθητή είτε όχι.

Πώς μπορώ να βοηθήσω τους μαθητές να διαχειριστούν την αβεβαιότητα;

Οι μαθητές μπορεί να έχουν βιώσει μεγάλη αβεβαιότητα κατά τη διάρκεια του lockdown και μπορεί να έχουν αντιμετωπίσει άγχος, ασθένεια ή ακόμα και θάνατο αγαπημένων προσώπων τους. Μη γνωρίζοντας τι τους περιμένει, μπορεί να φοβούνται να επιστρέψουν στο σχολείο, ειδικά αν έχουν τεθεί σε εφαρμογή μέτρα ασφαλείας. Μπορεί να υπάρχουν πολλές ερωτήσεις, αλλά είναι επίσης πιθανό οι μαθητές να μην θέλουν να μιλήσουν για τα συναισθήματά τους. Θέλουν απλώς να επιστρέψουν στη σχολική ζωή που είχαν συνηθίσει πριν από την κρίση. Μερικοί μαθητές μπορεί να εκφράσουν την αβεβαιότητα τους μέσω θυμού και επιθετικότητας, άλλοι μπορεί να είναι αποσυρμένοι. Προβλέποντας δυσκολίες και σχεδιάζοντας το μέλλον, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να προετοιμαστούν για διαφορετικές αντιδράσεις, να παραμείνουν ήρεμοι και να επιδεικνύουν εμπιστοσύνη, σαφήνεια και ηρεμία, τη στιγμή που οι μαθητές τους τη χρειάζονται περισσότερο. Ο εκπαιδευτικός μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές να επικεντρωθούν σε αυτό που μπορούν να ελέγξουν παρά σε όσα δεν μπορούν να ελέγξουν.

Πώς μπορώ να αποτρέψω την απόσυρση;

Για ορισμένους μαθητές οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν όταν επιστρέψουν πίσω στο σχολείο μπορεί να φαίνονται σχεδόν ανυπέρβλητες. Οι προγενέστερες συγκρούσεις με άλλους μαθητές, τα κενά στην επίδοση ή ο φόβος της αποτυχίας επανέρχονται στην τάξη. Τα παιδιά μπορεί και πάλι να αισθάνονται τις δυσκολίες της γεφύρωσης αντιφατικών προσδοκιών από τους γονείς και τους εκπαιδευτικούς ή μια γενική αίσθηση έλλειψης βοήθειας. Η αίσθηση ότι όλα παραμένουν τα ίδια και τίποτα δεν μπορεί να γίνει για να κάνει την εκπαίδευση πιο ουσιαστική σύντομα θα δώσει τόπο στην προβληματική συμπεριφορά, στην αδικαιολόγητη απουσία και σε μειωμένες επιδόσεις. Το κλειδί για τη διασφάλιση της εμπλοκής είναι τα ουσιαστικά κίνητρα. Οι μαθητές πρέπει να αισθάνονται ότι έχουν ένα βαθμό ελέγχου σε αυτό που κάνουν (αυτονομία), ότι αισθάνονται ικανοί να ολοκληρώσουν επιτυχώς μια εργασία που τους ανατίθεται (ικανότητα) και πρέπει να αισθάνονται συνδεδεμένοι με τους άλλους καθώς και ότι βιώνουν τον ενδιαφέρον των άλλων (σύνδεση). Αλλά το πιο σημαντικό είναι πως πρέπει να αντιληφθούν ότι αυτό που κάνουν είναι ενδιαφέρον και οδηγεί κάπου. Η αξιοποίηση της δυνατότητας της μαθητικής ηγεσίας είναι ένας αποτελεσματικός τρόπος για να μετατραπεί ο μαθητής από παθητικό, μη εμπλεκόμενο καταναλωτή σε εταίρο μιας κοινότητας μάθησης.

Διασφάλιση της συμμετοχής των μαθητών πίσω στο σχολείο - Εστίαση στο σκοπό της μάθησης (γιατί;)

Κύριες ερωτήσεις:

1. Γνωρίζουν οι μαθητές μου πώς να είναι ασφαλείς στο σχολικό περιβάλλον;
2. Ποια είναι τα πιο σημαντικά αποτελέσματα των μαθητών τις πρώτες εβδομάδες πίσω στο σχολείο;

3. Πώς μπορώ να βοηθήσω όλους τους μαθητές να μάθουν;

Συμμετοχή στην εκπαίδευση σημαίνει συναισθηματική, γνωστική και συμπεριφορική εμπλοκή στην ουσιαστική μάθηση. Μετά από εβδομάδες διακοπής της σχολικής ζωής, τα περισσότερα παιδιά μπορεί απλά να θέλουν να επιστρέψουν στις προηγούμενες ρουτίνες τους, να δουν τους φίλους τους και να απολαύσουν τις αγαπημένες σχολικές δραστηριότητές τους. Οι εκπαιδευτικοί θα αισθάνονται σε μεγάλο βαθμό το ίδιο. Αλλά και οι δύο ομάδες, δάσκαλοι και μαθητές, θα βρουν το σχολικό περιβάλλον αλλαγμένο, τις ρουτίνες της τάξης διαταραγμένες και τις φιλίες αλλαγμένες λόγω της επιβολής περιορισμών κατά τη διάρκεια του lockdown και ύστερα από αυτό. Μερικοί μαθητές μπορεί να λαχταρούσαν να επιστρέψουν στα σχολεία, ενώ άλλοι θα προτιμούσαν να μην επιστρέψουν ποτέ. Αντί να εστιάσουμε αμέσως στην ακαδημαϊκή μάθηση και να προωθήσουμε την επίτευξη των στόχων που καθορίζονται στο πρόγραμμα σπουδών, μπορεί να αξίζει τον κόπο να αφιερώσουμε χρόνο για να επιτύχουμε την πλήρη συμμετοχή όλων των παιδιών. Τα παιδιά μπορεί να έχουν βιώσει κρίσεις ή μπορεί να έχουν εκτεθεί σε βία και πρώτα θα πρέπει να αισθανθούν ασφαλή και πως είναι και πάλι ευπρόσδεκτα. Άλλα παιδιά μπορεί να έχουν απολαύσει την αυτονομία και να δυσανασχετούν με τους περιορισμούς που τους έχουν επιβληθεί στην τάξη. Τα παιδιά θα έχουν αποκτήσει το δικό τους ρυθμό μάθησης και ακολουθούσαν το δικό τους πρόγραμμα. Θα χρειαστεί κάποιος χρόνος για να συνδεθούν όλες αυτές οι εμπειρίες και αυτό θα πρέπει να είναι ο πρωταρχικός στόχος κατά τις ημέρες και εβδομάδες μετά την επιστροφή στο σχολείο.

Πώς μπορώ να κάνω τα παιδιά να αισθάνονται ασφαλή και ευπρόσδεκτα;

Ειδικά σε αβέβαιους καιρούς μετά το lockdown είναι υψίστης σημασίας τα παιδιά να αισθάνονται ασφαλή και ευπρόσδεκτα. Οι νέοι κανόνες, οι διαφορετικοί τρόποι αλληλεπίδρασης και οι περιορισμοί στην προσωπική ελευθερία των παιδιών μπορεί να τα κάνουν να αισθάνονται αποξενωμένα από τους εκπαιδευτικούς και τους συνομηλίκους τους. Αναστοχαζόμενοι ως προς τις τρεις συνιστώσες της συμμετοχής (το ανήκειν, η αυτονομία, η ικανότητα), οι εκπαιδευτικοί πρέπει να διασφαλίσουν ότι οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να εκφράσουν τους φόβους τους, να αναπτύξουν μια αίσθηση αυτονομίας καθώς πλοηγούνται στη νέα κατάσταση και να γνωρίζουν πώς πρέπει να συμπεριφέρονται για να ανταποκρίνονται στους νέους κανόνες. Μπορεί να υπάρχει ανάγκη να δημιουργηθούν μικρότερες ομάδες παιδιών σε συμφωνία με τις κυβερνητικές ρυθμίσεις που σχετίζονται με τον COVID -19. Οι μαθητές μπορεί να φοβούνται να μολυνθούν και να μεταδώσουν την ασθένεια σε μέλη της ομάδας υψηλού κινδύνου στην οικογένειά τους χωρίς να το γνωρίζουν. Το καλωσόρισμα των μαθητών πίσω στο σχολείο θα πρέπει να αποτελεί μια γιορτή και να χαρακτηρίζεται ως μια ευχάριστη εμπειρία. Η επικοινωνία των νέων κανόνων θα πρέπει να αποπνέει το πνεύμα του "μπορούμε να το κάνουμε αυτό μαζί για όλους μας". Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να προσπαθούν να διαπιστώσουν μη λεκτικά σημάδια για να εντοπίσουν τα παιδιά που δεν αισθάνονται ασφαλή στην τάξη.

Πώς μπορώ να διασφαλίσω τη συμμετοχή από τη στιγμή που τα παιδιά γυρίσουν πίσω στην τάξη;

Μόλις οι μαθητές αισθάνονται άνετα και ασφαλείς, η βελτίωση της συμμετοχής θα πρέπει να είναι ο κύριος στόχος των εκπαιδευτικών. Η αίσθηση ικανότητας ενισχύεται από σαφείς οδηγίες, σαφείς προσδοκίες και την ανακοίνωση ξεκάθαρων συνεπειών. Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να φροντίζουν ώστε να γνωρίζουν τα παιδιά πως το να έχουν χάσει μέρος της μάθησης δεν οδηγεί στον αποκλεισμό τους από τη δυνατότητα για μάθηση στην τάξη. Αντιθέτως, θα καταβληθεί επιπλέον προσπάθεια από

όλους να μην αφήσουν κανένα παιδί πίσω. Ορισμένοι μαθητές μπορεί να χρειάζονται περισσότερη καθοδήγηση στην εκτέλεση πολύπλοκων εργασιών, ενώ άλλοι θα χρειαστούν μεγαλύτερη αυτονομία για να εξερευνήσουν τις δικές τους μαθησιακές διαδρομές. Η δημιουργία ευκαιριών όπου οι μαθητές μπορούν να ηγηθούν των δραστηριοτήτων και να αναλάβουν την ευθύνη για τη δική τους μάθηση και για αυτήν των συνομηλίκων τους βοηθά στην ανάπτυξη της συμμετοχής. Το αίσθημα του ανήκειν ή της σύνδεσης επιτυγχάνεται με τη συναισθηματική εμπλοκή των μαθητών και με την επιβράβευση της συνεισφοράς τους. Η σύνδεση του εκπαιδευτικού με αυτό που τα παιδιά και οι οικογένειές τους εκτιμούν είναι ένα σημαντικό σημείο εισόδου για τη διεύρυνση των δυνατοτήτων του παιδιού.

Πώς μπορώ να διασφαλίσω ότι όλα τα παιδιά είναι μαθητές με αυτοπεποίθηση;

Οι εκπαιδευτικοί που έχουν αυτοπεποίθηση βοηθούν επίσης τους μαθητές ώστε να οικοδομήσουν αυτοπεποίθηση. Οι εκπαιδευτικοί που πιστεύουν στην ικανότητά τους να προσεγγίζουν και να διδάσκουν όλα τα παιδιά, αποτελούν σημαντικό πρότυπο για τα παιδιά που μπορεί να έχουν χάσει την αυτοπεποίθησή τους και να μην εμπιστεύονται πλέον την ικανότητά τους να μαθαίνουν. Η τακτική ανατροφοδότηση που επιβραβεύει την εργασία και τις δραστηριότητες των μαθητών -και όχι τους ίδιους τους μαθητές- προσφέρει την απαραίτητη καθοδήγηση για να καλλιεργηθεί η αυτοπεποίθηση. Θέτοντας εφικτούς στόχους, οι οποίοι παράλληλα εμπεριέχουν πρόκληση, εναθαρρύνουμε τους μαθητές να προχωρήσουν στην πορεία μάθησής τους. Οι μαθητές που μπορεί να έχουν μείνει πίσω στη μάθησή τους μπορεί να αποθαρρύνονται στο βαθμό που συγκρίνονται με άλλους μαθητές. Οι προσωπικοί στόχοι μάθησης που έχουν νόημα για τους μαθητές θα τους βοηθήσουν να επικεντρωθούν στη μάθηση αντί να συγκρίνουν τους εαυτούς τους με άλλους. Η εμπλοκή των μαθητών στη μάθηση που επιτυγχάνει θετική αυτοεικόνα είναι η προϋπόθεση για την αυτοπεποίθηση.

Πώς μπορώ να βοηθήσω τα παιδιά να βιώσουν τη συνέχεια της μάθησης;

Η κρίση του COVID -19 ή οποιοδήποτε άλλο γεγονός που οδηγεί σε παρατεταμένη απουσία μαθητών ενέχει τον κίνδυνο να διαταράξει τη μάθηση. Με την επιστροφή πίσω στο σχολείο, οι μαθητές μπορεί να είναι αφηρημένοι και να αντιμετωπίζουν δυσκολίες για να προσαρμοστούν στη μάθηση στην τάξη. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να βοηθήσουν τους μαθητές να υιοθετήσουν μια ευρύτερη προοπτική, παρέχοντας ευκαιρίες για να αναδείξουν τις περιπτώσεις στους μήνες πριν από την απουσία που τους υπενθυμίζουν όλα όσα έχουν μάθει και βιώσει μαζί. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να χρησιμοποιούν οπτικοποιήσεις, όπως σχέδια ή νοητικούς χάρτες για να τοποθετήσουν την κρίση υπό την οπτική της σχολικής σταδιοδρομίας των μαθητών, ώστε να μπορέσουν να κοιτάξουν μπροστά και να αισθάνονται σίγουροι για τη μάθησή τους. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να προτείνουν στους μαθητές τους να φανταστούν τον εαυτό τους να κοιτάζουν πίσω στην παρούσα στιγμή σε δύο χρόνια, ώστε να βιώσουν τη συνέχεια της μάθησης.

Πώς μπορώ να αποκαταστήσω την μαθησιακή κοινότητα;

Η μάθηση είναι μια κοινωνική διαδικασία που απαιτεί την ενεργό συμμετοχή του κάθε μαθητή. Η κρίση COVID -19 έχει διαταράξει τις σχέσεις ανάμεσα στους. Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να σχεδιάζουν τον εορτασμό του ότι είμαστε και πάλι μαζί αλλά και να επενδύουν στην οικοδόμηση σχέσεων - φυσικά στο πλαίσιο των περιορισμών που επιβάλλονται από την τρέχουσα κρίση. Όταν οι μαθητές είναι πίσω στο σχολείο είναι η καλύτερη στιγμή για την προώθηση των κοινοτήτων μάθησης και για να ξεκινήσει μια νέα προσέγγιση για τη μάθηση ως συμμετοχική εμπειρία, όπου στη συνεργασία ανάμεσα στους

μαθητές δίνεται υψηλότερη προτεραιότητα. Η συνεργασία μπορεί να αποτελέσει ισχυρό κίνητρο για τους μαθητές ώστε επιτύχουν τα βέλτιστα αποτελέσματα. Επιπλέον, απελευθερώνει πολύτιμο χρόνο των εκπαιδευτικών για την παροχή στοχευμένης υποστήριξης σε μαθητές που χρειάζονται ιδιαίτερη προσοχή.

Χρησιμοποιώντας τις εμπειρίες των μαθητών ως σημείο εκκίνησης για μάθηση - Εστίαση στη μάθηση (τι;)

Κύριες ερωτήσεις:

1. Σε ποιες ικανότητες πρέπει να επικεντρωθώ πρώτα;
2. Πώς μπορώ να διασφαλίσω τη συνέχεια της μάθησης;
3. Πώς μπορώ να μάθω πού βρίσκονται οι μαθητές στη διαδικασία μάθησής τους;

Οι εκπαιδευτικοί μπορεί να μπουν στον πειρασμό να επικεντρωθούν άμεσα στη διδακτέα ύλη και να προσπαθήσουν να καλύψουν τα κενά για να εξασφαλίσουν την αποφοίτηση ή τα καλά αποτελέσματα στις τελικές εξετάσεις. Μια τέτοια στρατηγική θα μπορούσε να οδηγήσει ένα μεγάλο αριθμό των μαθητών να αισθάνονται υπερβολικά πιεσμένοι, ανεπαρκείς και φοβισμένοι για το μέλλον τους. Παρότι δεν είναι εξολοκλήρου στην αρμοδιότητα των εκπαιδευτικών να αποφασίσουν πότε οι μαθητές θα επιστρέψουν στο σχολείο, πώς θα ξεπεράσουν πιθανές τραυματικές εμπειρίες και θα εξοικειωθούν με τους νέους κανόνες και κανονισμούς, οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να προσπαθήσουν να ικανοποιούνται οι ανάγκες των μαθητών όσο το δυνατόν περισσότερο. Οι μαθητές έχουν όλη τους τη ζωή για να καλύψουν τη διαφορά σε ό,τι έχουν χάσει τους τελευταίους λίγους μήνες, αλλά αν αντιμετωπίζονται σαν προβληματικοί θα αισθάνονται αποδυναμωμένοι. Η αβεβαιότητα σε σχέση τις επιδόσεις θα πρέπει να αντιμετωπιστεί, αλλά με το βέλτιστο συμφέρον των μαθητών στο κέντρο όλων των προβληματισμών. Η εστίαση στην επίλυση συγκρούσεων, η ενίσχυση της συναισθηματικής ανθεκτικότητας και η διασφάλιση της συμμετοχής θα πρέπει να βρίσκονται στο επίκεντρο της διδασκαλίας όταν οι μαθητές επιστρέφουν στην τάξη. Η παρακάτω ερώτηση προσπαθεί να αντιμετωπίσει τα πιο σημαντικά ζητήματα σχετικά με το τι πρέπει να μάθουμε πρώτα.

Πώς μπορώ να διδάξω τους νέους κανονισμούς ασφαλείας;

Οι εκπαιδευτικοί πρέπει όχι μόνο να προσαρμόσουν το περιβάλλον και τις ρουτίνες στην τάξη, αλλά πρέπει επίσης να διδάξουν στους μαθητές πώς να αλλάξουν τη συμπεριφορά τους ώστε να κρατήσουν τους πάντες ασφαλείς. Ειδικά οι μικρότεροι μαθητές θα δυσκολευτούν να κρατήσουν την απαραίτητη απόσταση από τους φίλους τους και να θυμηθούν τις νέες ρουτίνες. Οι γονείς μπορεί να φοβούνται να στείλουν τα παιδιά τους πίσω στο σχολείο, επομένως είναι σημαντικό να ενημερωθούν τόσο οι γονείς όσο και τα παιδιά σχετικά με τα μέτρα ασφαλείας που έχουν τεθεί σε εφαρμογή και να εξηγηθεί το σκεπτικό πίσω από τις αλλαγές στις σχολικές ρουτίνες. Εφαρμόζονται μέτρα ασφαλείας για να είναι όλοι ασφαλείς· έμφαση θα πρέπει να δοθεί στη συλλογική ευθύνη για την ευημερία όλων. Οι μαθητές θα πρέπει να ενθαρρύνονται να θέτουν ερωτήσεις και οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να απαντούν όσο καλύτερα μπορούν και να αναφέρουν σαφώς για ποια ζητήματα δεν υφίσταται ακόμη επαρκής διαθέσιμη γνώση. Η κρίση COVID -19 είναι μια ευκαιρία να προωθηθεί μια διερευνητική και

πειραματική προσέγγιση των προβλημάτων και να καταδειχθεί η οικοδόμηση της γνώσης μέσα από την σύνδεση των εμπειριών διαφορετικών ανθρώπων και χωρών..

Πώς μπορώ να ενισχύσω τις συναισθηματικές ικανότητες και την ανθεκτικότητα των μαθητών μου;

Η συναισθηματική ικανότητα είναι απαραίτητη για την επιτυχή μάθηση στην τάξη. Πρόκειται για την ικανότητα καθενός να αναγνωρίζει, να κατανοεί και να ανταποκρίνεται στα συναισθήματα του εαυτού του και των άλλων. Η συναισθηματική αυτορρύθμιση είναι ένα βασικό συστατικό της επιτυχημένης μάθησης. Το να κατανοώ την οπτική των άλλων βοηθά στην ανάπτυξη ενσυναίσθησης και σεβασμού. Τα ευάλωτα παιδιά διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο να μην είναι σε θέση να εκφραστούν, να ξεπεράσουν τα τραυματικά γεγονότα ή να διαχειριστούν το άγχος που βιώνουν στο σχολείο και στο σπίτι. Η ενίσχυση θετικών συναισθημάτων, η ανάπτυξη μιας αίσθησης υπερηφάνειας και το συναίσθημα του ανήκειν στο πλαίσιο του σχολείου μπορούν να βοηθήσουν ώστε να ξεπεραστούν δύσκολες καταστάσεις στο σπίτι.

Πώς μπορώ να υποστηρίξω τους μαθητές να μοιραστούν τις εκτός σχολείου εμπειρίες τους;

Για τη συνέχεια της μάθησης είναι σημαντικό να προβληματιστούμε σχετικά με τις εμπειρίες των παιδιών κατά τη διάρκεια του lockdown και να διασφαλίσουμε ότι οι μαθητές κατανοούν πλήρως τους λόγους για το κλείσιμο των σχολείων. Ενθαρρύνοντας τους μαθητές να μοιραστούν τις εμπειρίες τους, αυτοί εμπλέκονται σε διαδικασίες προσωπικού αναστοχασμού σχετικά με το τι τους βοήθησε να μάθουν και σε ποιες καταστάσεις η μάθηση ήταν δύσκολη. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να βοηθήσουν τους μαθητές να συγκροτήσουν μια ολοκληρωμένη επίγνωση για τις δύσκολες εμπειρίες που πέρασαν, καθώς και να αναγνωρίσουν τις καλές εμπειρίες, μαθαίνοντας από αυτές για το μέλλον. Οι μαθητές χρειάζεται να μάθουν περισσότερα για το τι βίωσαν και αυτό μπορεί να αποτελεί μια μεγάλη ευκαιρία να τους παρακινήσει και να τους ενθαρρύνει να συνεχίσουν να μαθαίνουν. Μοιραζόμενοι τις εμπειρίες τους και το πώς ξεπέρασαν τις δικές τους ανασφάλειες και τις αβεβαιότητες, οι εκπαιδευτικοί και οι γονείς μπορούν να γίνουν ισχυρά πρότυπα ρόλων.

Πώς μπορώ να αξιολογήσω την μαθησιακή κατάσταση των μαθητών;

Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να γνωρίζουν τι έχουν ή δεν έχουν μάθει οι μαθητές τους κατά τη διάρκεια του lockdown. Η αξιολόγηση της μάθησης είναι μια ευρύτερη διαδικασία σε σύγκριση με τις εξεταστικές δοκιμασίες με βάση τα πρότυπα επίδοσης. Αντί να επικεντρώνεται σε αυτό που οι μαθητές δεν έχουν μάθει, η πρακτική αποτίμησης θα πρέπει να επικεντρωθεί σε αυτό που οι μαθητές έχουν μάθει. Η αποτίμηση της μάθησης πρέπει να κινείται πέρα από το περιεχόμενο του προγράμματος σπουδών ώστε να αντανakλά τη μάθηση των μαθητών. Η εστίαση πρέπει να είναι σε αυτό που οι σπουδαστές χρειάζεται να μάθουν στη συνέχεια, όχι στο τι οι σπουδαστές έχουν μάθει ή όχι στο παρελθόν. Ο αναστοχασμός σχετικά με τη μάθηση μαζί με άλλους μαθητές βοηθά να προσδιορίσουμε τα επόμενα βήματα. Η εστίαση πρέπει να είναι στις ικανότητες επίλυσης πραγματικών προβλημάτων και όχι στο να λάβουμε τη σωστή απάντηση, γεγονός που περιλαμβάνει διαθεματικές ικανότητες, ικανότητες που υποστηρίζουν τη μάθηση, όπως οι μαθησιακές συνήθειες, οι δεξιότητες επικοινωνίας και αυτορρύθμισης. Επιπρόσθετα, ο μαθητής μπορεί να έχουν αναπτύξει δημιουργικές προσεγγίσεις στη μάθηση χρησιμοποιώντας ψηφιακά μαθησιακά περιβάλλοντα ή άλλους ψηφιακούς πόρους.

Πώς μπορώ να οικοδομήσω στη μάθηση των μαθητών δεδομένου των τεράστιων διαφορών μεταξύ των μαθητών;

Η παραδοσιακή μάθηση εντός της τάξης βασίζεται στην παραδοχή ότι όλοι οι μαθητές αποκτούν όλες τις δεξιότητες με την ίδια ταχύτητα και στο ίδιο χρονικό διάστημα. Με αυτή την προσδοκία, οι εκπαιδευτικοί θα δυσκολευτούν να προσαρμοστούν στην αυξημένη ποικιλία δεξιοτήτων, στυλ μάθησης και προτιμήσεων που οδηγούν στην εμπλοκή με τη μάθηση. Οι εκπαιδευτικοί μπορεί να προσπαθούν να εντοπίσουν τα προβλήματα που έχουν ορισμένοι μαθητές και έτσι να ξοδεύουν μεγάλο μέρος του χρόνου που θα μπορούσε να επενδύεται περισσότερο αποδοτικά στη μάθηση. Διάφορες ομάδες μαθητών έχουν ένα υψηλό δυναμικό ανάπτυξης νέων γνώσεων και βαθύτερης κατανόησης. Τα λάθη δημιουργούν πολύτιμες ευκαιρίες για την ανάπτυξη βαθύτερης κατανόησης και κριτικής σκέψης. Κάθε μαθητής έχει δυνατά σημεία και ταλέντα που μπορούν να καταστούν ισχυρές κινητήριες δυνάμεις για μάθηση. Για να αποκαλυφθούν αυτές οι δυναμικές χρειάζεται μια βαθύτερη κατανόηση των δυνατοτήτων του μαθητή και όχι τόσο οι πληροφορίες που μπορούν να παρέχουν οι εξεταστικές δοκιμασίες. Για να διαχειριστούν ποικίλες ομάδες μάθησης, οι εκπαιδευτικοί πρέπει να έχουν τη θέληση και να είναι σε θέση να δημιουργούν πλούσιες, ενδιαφέρουσες και παρακινητικές ευκαιρίες μάθησης για όλους τους μαθητές, όχι μόνο για το ανώτατο 20% των μαθητών.

Πώς μπορώ να βοηθήσω τους μαθητές να επικεντρωθούν στο περιεχόμενο του προγράμματος σπουδών;

Δεν υπάρχει σύντομος δρόμος για τη διδακτέα ύλη, εάν δεν αντιμετωπιστούν περισσότερο βασικές ανάγκες μάθησης. Τα παιδιά θα πρέπει να ενθαρρύνονται να συμμετέχουν σε μαθησιακές δραστηριότητες που έχουν νόημα για αυτά. Οι ικανότητες στα μαθηματικά μπορούν να αναπτυχθούν αναλύοντας τα αποτελέσματα των υποδρομιών ή των αποτελεσμάτων ποδοσφαίρου εξίσου καλά με τη διαδρομή μέσω των εργασιών μαθηματικών στα φύλλα εργασίας που προετοιμάζονται από τον/την εκπαιδευτικό. Οι καλοί εκπαιδευτικοί είναι σε θέση να κατανοήσουν την ουσία του τι πρέπει να μάθουν οι μαθητές και να παρουσιάσουν το πρόβλημα με έναν τρόπο που οι μαθητές να αισθάνονται ότι τους αφορά. Επιπλέον, οι μαθητές μπορεί να έχουν εμπλακεί σε δραστηριότητες επίλυσης πολύπλοκων προβλημάτων κατά τη διάρκεια του lockdown χωρίς να κατανοούν τις συνδέσεις τους με τους στόχους του προγράμματος σπουδών. Η προετοιμασία ενός σύνθετου γεύματος, η μεσολάβηση στη μεταξύ των αδελφών φιλονικία, ή η επικέντρωση σε ένα μακροπρόθεσμο project, όπως η ολοκλήρωση ενός παζλ 1500 κομματιών, είναι μεγάλα επιτεύγματα που μπορούν εύκολα να συνδεθούν με τις ικανότητες που ορίζονται στο πρόγραμμα σπουδών. Το να τονίσει και να επιβραβεύσει ο εκπαιδευτικός αυτά τα επιτεύγματα είναι μια αναγνώριση της μάθησης των μαθητών και θα πρέπει να χρησιμοποιείται ως το θεμέλιο πάνω στο οποίο θα οικοδομηθεί η μελλοντική μάθηση.

Πώς μπορώ να συνεχίσω να υποστηρίζω την ανάπτυξη του ψηφιακού αλφαριθμητισμού;

Οι μαθητές θα είχαν πολλές ευκαιρίες να χρησιμοποιήσουν ηλεκτρονικά μέσα και ψηφιακά εργαλεία κατά το διάστημα που βρίσκονταν στο σπίτι. Το να είναι σε θέση να χρησιμοποιήσουν αυτά τα εργαλεία δεν πρέπει να συγχέεται με την ψηφιακή ικανότητα τους. Ο ψηφιακός γραμματισμός συνεπάγεται την ικανότητα χρήσης των τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας για την εύρεση, την αξιολόγηση, τη δημιουργία και την επικοινωνία πληροφοριών και γνώσεων. Απαιτεί τεχνικές, γνωστικές,

συναισθηματικές και κοινωνικές δεξιότητες. Ο προηγμένος ψηφιακός γραμματισμός σημαίνει επίσης ότι οι μαθητές είναι σε θέση να χρησιμοποιούν πολύπλοκα περιβάλλοντα μάθησης στο διαδίκτυο για να προωθήσουν τη μάθηση και την κατανόσή τους. Σε διεθνές επίπεδο, υπάρχουν διάφορα πλαίσια ικανοτήτων που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την αξιολόγηση και την προώθηση της ψηφιακής ικανότητας, ή ένα αντίστοιχο πλαίσιο μπορεί επίσης να υπάρχει σε επίπεδο χώρας ή σχολείου.

Μετάβαση από το σπίτι στο σχολικό περιβάλλον - Εστίαση στο πλαίσιο της μάθησης (πού;)

Κύριες ερωτήσεις:

1. Πώς μπορώ να βοηθήσω τους μαθητές να αισθάνονται ευπρόσδεκτοι στο σχολικό περιβάλλον παρά τις ανησυχίες που αφορούν την ασφάλεια;
2. Πώς μπορεί ο σχεδιασμός της τάξης να επωφεληθεί από εμπειρίες με αποτελεσματικά μαθησιακά περιβάλλοντα στο σπίτι;
3. Πώς μπορώ να αναπτύξω συνεργατικά περιβάλλοντα μάθησης;

Κατά τη διάρκεια του lockdown οι εκπαιδευτικοί, οι γονείς και οι μαθητές αναγκάστηκαν να εξερευνήσουν, να χρησιμοποιήσουν ή να αναπτύξουν νέα μαθησιακά περιβάλλοντα. Οι χώροι μάθησης επεκτάθηκαν σε σπίτια, κυβερνοχώρο, γειτονιές, ανάλογα με τους ειδικούς κανονισμούς lockdown σε κάθε χώρα. Νέα περιβάλλοντα έχουν ανακαλυφθεί για μάθηση, και μερικά από αυτά μπορεί να είναι ακόμη πιο ελκυστικά και περισσότερο υποστηρικτικά για την αυτοκατευθυνόμενη μάθηση, σε σχέση με τις παραδοσιακές τάξεις. Οι εκπαιδευτικοί, οι μαθητές και οι γονείς χρειάστηκε να διερευνήσουν νέους τρόπους διάρθρωσης της μάθησης και αλληλεπίδρασης μεταξύ τους. Μερικά παιδιά μπορεί να έχουν ευδοκιμήσει μέσα από την κατ'οίκον εκπαίδευση και να επωφελήθηκαν από μαθησιακά περιβάλλοντα προσαρμοσμένα στις συγκεκριμένες ανάγκες τους, ενώ άλλα μπορεί να έχουν βιώσει μαθησιακές δυσκολίες σε ένα διασπαστικό ή ακόμα και εχθρικό περιβάλλον. Οι εκπαιδευτικοί θα έπρεπε να προσπαθήσουν να συνδυάσουν το καλύτερο από τους δύο κόσμους, και έτσι να διευκολύνουν τη μετάβαση από το σπίτι στο σχολικό περιβάλλον. Οι επόμενες ερωτήσεις μπορεί να βοηθήσουν τους εκπαιδευτικούς να αντιμετωπίσουν τα σημαντικά ζητήματα:

Πώς μπορώ να βεβαιωθώ ότι το σχολείο και η τάξη μου είναι ασφαλή για τα παιδιά να επιστρέψουν;

Οι εκπαιδευτικοί και τα σχολεία πρέπει να προετοιμάσουν την επαναλειτουργία των σχολείων πολύ νωρίτερα για να διασφαλίσουν ότι είναι σε θέση να δημιουργήσουν ένα ασφαλές περιβάλλον για τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς. Απαιτείται μια ολόκληρη σχολική προσέγγιση για την ανάπτυξη ενός συνεκτικού συνόλου κανόνων και προσαρμογών στο πλαίσιο των υφιστάμενων κανονισμών για την ασφάλεια του κράτους. Ορισμένοι εκπαιδευτικοί και μαθητές μπορεί να συμμετέχουν σε μια ομάδα υψηλού κινδύνου και θα χρειαστούν ειδική προστασία. Πρέπει να αναπτυχθεί ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο προστασίας που θα λαμβάνει υπόψη όλους τους χώρους και τις δραστηριότητες. Οι κανόνες και οι προσαρμογές πρέπει να είναι λογικές και εφαρμόσιμες και τα παιδιά πρέπει να είναι σε θέση να τους κατανοήσουν. Τα ευάλωτα παιδιά μπορεί να χρειάζονται ιδιαίτερη προσοχή, για παράδειγμα μαθητές που λαμβάνουν σχολικά γεύματα, χρησιμοποιούν υπηρεσίες μεταφοράς ή ενδέχεται να διατρέχουν υψηλότερο κίνδυνο εκφοβισμού. Μόλις οι μαθητές είναι πίσω στο σχολείο, είναι

σημαντικό να προγραμματίσετε προσεκτικά την πρώτη εβδομάδα για να εξασφαλίσει τα παιδιά κατανοούν και είναι σε θέση και πρόθυμα να ακολουθήσουν τις νέες ρουτίνες.

Πώς μπορώ να βοηθήσω τους μαθητές στη μετάβαση από το σπίτι στο σχολικό περιβάλλον;

Οι μαθητές μπορεί να έχουν περάσει εβδομάδες στο σπίτι με πολύ μικρή επαφή με τον έξω κόσμο. Στις καλύτερες περιπτώσεις, οι εκπαιδευτικοί βρίσκονταν σε συνεχή επαφή με οικογένειες και παιδιά, διασφαλίζοντας ότι τα παιδιά μαθαίνουν και δεν αισθάνονται αγχωμένα ή απομονωμένα. Εάν οι εκπαιδευτικοί για κάποιους λόγους έχουν χάσει την επαφή τους από ορισμένους από τους μαθητές τους, αυτό πρέπει να αντιμετωπιστεί πριν τα παιδιά επιστρέψουν στο σχολείο. Οι εκπαιδευτικοί και οι γονείς θα πρέπει να συζητήσουν πιθανές δυσκολίες που μπορεί να αντιμετωπίσει το παιδί και οι εκπαιδευτικοί μπορούν να ξεκινήσουν την επαφή μαθητή-μαθητή, αν είναι δυνατόν, ενώ οι μαθητές είναι ακόμα στο σπίτι. Θα πρέπει να συζητηθεί η ασυνέχεια μεταξύ της μάθησης στο σπίτι και στην τάξη, καθώς και οι λεπτομέρειες της επανεκκίνησης της μάθησης στην τάξη. Ορισμένες χώρες μπορούν να ξεκινήσουν με μικρότερες ομάδες, δύο βάρδιες ή με τη χρήση νέων χώρων για να μάθουν να συμμορφώνονται με τους κρατικούς κανονισμούς. Αυτό μπορεί να δημιουργήσει πρόσθετα προβλήματα για τους γονείς με πολλά παιδιά. Τα σχολεία θα πρέπει να εξετάσουν το ενδεχόμενο να προσφέρουν φροντίδα των παιδιών εκτός των ωρών διδασκαλίας για να διευκολύνουν την κατάσταση των γονέων που πρέπει να επιστρέψουν οι ίδιοι στην εργασία τους.

Πώς μπορώ να δημιουργήσω μαθησιακά οικοσυστήματα που φτάνουν πέρα από την τάξη;

Η κατ'οίκον εκπαίδευση από τους γονείς μπορεί να ήταν δύσκολη, αυξάνοντας την εκτίμηση για την επαγγελματική εργασία των εκπαιδευτικών και δίνοντας στους γονείς μια βαθύτερη εικόνα για τις προβληματικές συνήθειες μάθησης των παιδιών τους. Πολλοί εκπαιδευτικοί από την άλλη πλευρά μπορεί να έχουν έρθει αντιμέτωποι με την παραμονή στο σπίτι με τα παιδιά τους και να έχουν βιώσει και οι ίδιοι τις δυσκολίες της μάθησης στο σπίτι. Εξωσχολικές δραστηριότητες μπορεί να έχουν ανακαλυφθεί ως επιτυχημένες ευκαιρίες μάθησης και ενδέχεται τόσο οι εκπαιδευτικοί όσο και οι γονείς να εμβάθυναν την κατανόησή τους σχετικά με τη μάθηση κατά τη διάρκεια των εβδομάδων μακριά από την τάξη. Τα ψηφιακά μαθησιακά περιβάλλοντα και τα ψηφιακά κανάλια επικοινωνίας που μπορεί να έχουν δημιουργηθεί μπορούν να χρησιμοποιηθούν τώρα για τη δημιουργία ενός μαθησιακού οικοσυστήματος που φτάνει πολύ πέρα από την τάξη. Αυτό το νέο οικοσύστημα μάθησης και επικοινωνίας θα πρέπει να διατηρηθεί και να καλλιεργηθεί ως εμπλουτισμός της μάθησης στην τάξη. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να χρησιμοποιήσουν αυτές τις εμπειρίες για να δημιουργήσουν νέες ή ισχυρότερες συνεργασίες με τους γονείς και με πρόσθετα με συστήματα υποστήριξης, π.χ. κέντρα αναφοράς ή ειδικούς, ώστε να δημιουργήσουν ένα συνεκτικό περιβάλλον μάθησης για όλους τους μαθητές.

Πώς μπορώ να υποστηρίξω τη μετάβαση από τα ψηφιακά περιβάλλοντα μάθησης στην τάξη;

Η ψηφιακή μάθηση και η χρήση υπολογιστών, τηλεόρασης ή άλλων μέσων ενημέρωσης είναι γενικά ελκυστική για τους μαθητές. Για παιδιά με προβλήματα ακοής ή δυσκολίες συγκέντρωσης, η εξατομικευμένη μάθηση με τη χρήση προσαρμοσμένων συσκευών μπορεί να λειτουργήσει καλύτερα σε σχέση με τις παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας. Μερικοί μαθητές μπορεί να δυσκολεύονται να αφήσουν πίσω τον ψηφιακό κόσμο και να επιστρέψουν στην τάξη. Αντί να το βλέπουν αυτό ως πρόβλημα, οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να εκμεταλλευτούν αυτή την ευκαιρία και να μάθουν

περισσότερα για το τι λειτουργεί για ποιον μαθητή και πώς η ψηφιακή μάθηση μπορεί να εμπλουτίσει τις πρακτικές στην τάξη. Οι μαθητές μπορεί να προσκληθούν να κάνουν μια παρουσίαση και να φέρουν τις συσκευές τους εξηγώντας στους άλλους μαθητές και στους εκπαιδευτικούς τους τι λειτούργησε γι' αυτούς (και τι όχι), τι τους άρεσε ειδικά στη χρήση αυτών των συσκευών και πού στον ψηφιακό κόσμο βρήκαν τους πιο χρήσιμους μαθησιακούς πόρους. Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να μιλούν στους μαθητές για επιτυχημένες στρατηγικές για τον εντοπισμό πληροφοριών, την απόκτηση γνώσεων, την αξιολόγηση της ποιότητας των πληροφοριών και τη χρήση διαδικτυακών πόρων για μάθηση. Οι καλές πρακτικές που αναπτύσσονται από τους μαθητές θα πρέπει να εφαρμόζονται στην τάξη.

Πώς μπορώ να ενθαρρύνω ένα συνεργατικό κλίμα μάθησης στην τάξη μου;

Μια εμπειρία που οι περισσότεροι μαθητές θα έχουν χάσει κατά τη διάρκεια των εβδομάδων στο σπίτι θα είναι η αλληλεπίδραση και η συνεργασία με το δάσκαλό τους και τους άλλους μαθητές. Παρά τα μέτρα ασφαλείας και τη φυσική απόσταση που χρειάζεται να τηρηθούν κατά τη διάρκεια των προσεχών εβδομάδων ή μηνών, οι μαθητές θα πρέπει να ενθαρρύνονται να μαθαίνουν ο ένας από τον άλλο, να αναπτύσσουν θετικές σχέσεις και να συμβάλλουν στη δημιουργία ενός συνεργατικού μαθησιακού περιβάλλοντος. Ένα φιλόξενο, συμπεριληπτικό και ενδιαφέρον μαθησιακό περιβάλλον για όλους είναι απαραίτητο για την εμπιστοσύνη και την αίσθηση του ανήκειν, ώστε οι μαθητές να μαθαίνουν χωρίς το φόβο της αποτυχίας.

Εργαλεία και στρατηγικές για την έναρξη της μάθησης στο σχολείο - Εστίαση στα εργαλεία μάθησης (πώς;)

Κύριες ερωτήσεις:

1. Πώς μπορώ να αναπτύξω περαιτέρω την επικοινωνία με τους γονείς και τους μαθητές;
2. Πώς μπορεί η μάθηση στην τάξη να επωφεληθεί από αυτοκατευθυνόμενες στρατηγικές μάθησης που αναπτύσσονται από παιδιά;
3. Πώς μπορώ να συνεχίσω να χρησιμοποιώ ψηφιακά εργαλεία για μάθηση στην τάξη;

Τα ηλεκτρονικά εργαλεία και οι ψηφιακές συσκευές μπορεί να έχουν διαδραματίσει ένα σημαντικό ρόλο στη ζωή πολλών εκπαιδευτικών, γονέων και μαθητών, καθώς εργάζονται ή μαθαίνουν στο σπίτι. Ελλείψει των κατάλληλων εργαλείων, ορισμένες οικογένειες μπορεί να χρειάστηκε να αυτοσχεδιάσουν και να βρουν εναλλακτικές λύσεις. Το "πώς" να μάθουν και να εργαστούν μπορεί κάλλιστα να ήταν το πρωταρχικό μέλημα, και κοιτάζοντας πίσω πολλοί θα συνειδητοποιήσουν ότι βρέθηκαν σε μια απότομη καμπύλη μάθησης. Επιπροσθέτως, νέοι τρόποι επικοινωνίας μπορεί να έχουν διερευνηθεί και καθοριστεί. Θα ήταν κρίμα εάν εφαρμόσιμοι τρόποι μάθησης και επικοινωνίας δεν μεταφερθούν στο πλαίσιο της τάξης. Ωστόσο, άλλοι εκπαιδευτικοί, γονείς ή μαθητές μπορεί να αγωνίστηκαν κατά τη διάρκεια αυτών των εβδομάδων για να έχουν πρόσβαση σε εκπαιδευτικό υλικό, πιθανώς λόγω έλλειψης ψηφιακών εργαλείων μάθησης ή επειδή οι οικογένειες και οι εκπαιδευτικοί δεν ήταν σε θέση να παραμείνουν σε επαφή. Τα προβλήματα επικοινωνίας που υπήρχαν ήδη πριν από το lockdown μπορεί τώρα να ξεχωρίζουν ως κρίσιμα προβλήματα που πρέπει να επιλυθούν. Οι παρακάτω ερωτήσεις μπορεί να μας βοηθήσουν να διερευνήσουμε τα σημαντικά ζητήματα:

Πώς μπορώ να χρησιμοποιήσω την επικοινωνία για να διευκολύνω τη μετάβαση από το σπίτι στο σχολείο;

Δεδομένης της τρέχουσας κατάστασης, τα σχολεία πρέπει να αναπτύξουν ένα σχέδιο μετάβασης, ειδικά εάν τα σχολεία δεν αρχίσουν αμέσως πάλι τα πλήρη προγράμματά τους και όλες τους τις δραστηριότητες. Τα προγράμματα χρειάζεται να επικοινωνούνται με τους γονείς, ώστε να αποφεύγονται πιθανά προβλήματα. Ακόμη και αν οι γονείς και οι εκπαιδευτικοί είχαν μικρή επαφή πριν από το lockdown, υπάρχει ανάγκη τώρα κατανόησης του πώς είναι οι μαθητές και τι χρειάζονται. Θα πρέπει να χρησιμοποιούνται οι υφιστάμενοι δίαυλοι επικοινωνίας και, ενδεχομένως, να καταρτίζονται νέοι ώστε να επιτυγχάνεται η στενή επαφή κατά τη διάρκεια της μεταβατικής φάσης. Αν και δεν μπορούν να επιλυθούν αμέσως όλα τα υπάρχοντα προβλήματα, είναι σημαντικό να μοιράζονται οι πληροφορίες εξ αρχής και υπάρχει ανταλλαγή σχετικά με τις προσδοκίες για τη μελλοντική μάθηση των παιδιών. Όλοι οι εμπλεκόμενοι θα πρέπει να συγκρατηθούν από το να ζητούν γρήγορες λύσεις εις βάρος του ενός ή του άλλου μέρους. Και πάνω απ' όλα, οι μαθητές δεν πρέπει να κατηγορηθούν ή να θεωρούνται ελλειμματικοί, μόνο και μόνο επειδή δεν είχαν επαρκείς ευκαιρίες μάθησης.

Πώς μπορώ να υποστηρίξω τις στρατηγικές των μαθητών για αυτορρύθμιση;

Η ικανότητα των μαθητών να αυτορυθμίζονται, να μην εγκαταλείπουν όταν αντιμετωπίζουν δυσκολίες και να προβληματίζονται σχετικά με τις στρατηγικές μάθησης τους αποτελεί βασική ικανότητα κάθε επιτυχημένου μαθητή. Η προσαρμογή στην αλλαγή, όπως και ο χειρισμός της απογοήτευσης ή η διατήρηση της ηρεμίας όταν αντιμετωπίζουν προβλήματα βοηθά στην αντιμετώπιση των δυσκολιών. Ορισμένοι μαθητές ίσως είχαν την ευκαιρία να αναπτύξουν αυτές τις δεξιότητες κατά τη διάρκεια της περιόδου της αυτομάθησης στο σπίτι, άλλοι όμως όχι. Κάποιοι εκπαιδευτικοί πιστεύουν ότι οι μαθητές έχουν αποκτήσει αυτές τις δεξιότητες και είναι απρόθυμοι να επενδύσουν χρόνο ώστε να βοηθήσουν τους μαθητές να αποκτήσουν τις απαραίτητες στρατηγικές και τα νοητικά εργαλεία. Η υποστήριξη των παιδιών να αναπτύξουν την αίσθηση αυτεπάρκειας είναι μια από τις σημαντικότερες παρεμβάσεις για την ανάπτυξη της μάθησης. Εάν τα συναισθήματα γίνουν εμπόδια στη μάθηση, τα παιδιά μπορεί να χρειάζονται ψυχοκοινωνική υποστήριξη, αλλά οι εκπαιδευτικοί μπορούν να βοηθήσουν τους μαθητές να ρυθμίσουν τα συναισθήματα και τους φόβους τους. Μικρές αλλαγές, όπως η ενσωμάτωση κινητικών δραστηριοτήτων και η παροχή της δυνατότητας στα παιδιά να κάνουν σύντομα διαλείμματα όταν τα χρειάζονται μπορεί να έχουν θετικά αποτελέσματα στις δεξιότητες αυτορρύθμισης.

Πώς μπορώ να συνεχίσω να χρησιμοποιώ αποτελεσματικές στρατηγικές μάθησης που αναπτύχθηκαν στο σπίτι;

Από μόνοι τους ορισμένοι μαθητές μπορεί να έχουν αναπτύξει ασυνήθιστες, αλλά αποτελεσματικές στρατηγικές για να ξεπεράσουν τα εμπόδια, να διαχειριστούν την έλλειψη κινήτρων, τη διακοπή της μάθησης, τη χρήση ηλεκτρονικών συσκευών με τρόπους που οι εκπαιδευτικοί απλά ποτέ δεν σκέφτονται. Αυτή είναι μια θαυμάσια ευκαιρία να μάθουν από τους μαθητές τους και να οδηγήσουν άλλους μαθητές να δοκιμάσουν τις ίδιες μεθόδους. Ο αναστοχασμός σχετικά με τις στρατηγικές μάθησης που εφαρμόστηκαν κατά τη διάρκεια του lockdown και η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητάς τους αποτελεί σημαντικό στοιχείο ώστε να γίνει ένας μαθητής πιο αποτελεσματικός.

Πώς μπορώ να χρησιμοποιήσω ψηφιακά εργαλεία στην τάξη;

Τα περισσότερα παιδιά θα έχουν χρησιμοποιήσει κάποιες ηλεκτρονικές συσκευές και ψηφιακά εργαλεία κατά τη διάρκεια του lockdown. Εάν τα παιδιά χρησιμοποίησαν αυτά τα εργαλεία με επιτυχία, οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να εξετάσουν το ενδεχόμενο να επιτρέπουν στους μαθητές να συνεχίσουν να χρησιμοποιούν αυτές τις συσκευές. Μερικά σχολεία μπορούν ακόμη και να έχουν μια πολιτική «φέρτε τη συσκευή σας», ειδικά εάν τα σχολεία δεν μπορούν να αντέξουν οικονομικά να παρέχουν αυτά τα εργαλεία σε όλους τους μαθητές. Σε κάθε περίπτωση, οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να εξετάσουν τη συνεχόμενη χρήση ψηφιακών εργαλείων στις τάξεις τους και να διευρύνουν αυτές τις ευκαιρίες μάθησης σε όλους τους μαθητές. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αναπτύξουν την έννοια της μικτής μάθησης βασισμένοι στις εμπειρίες που παράγονται και μοιράζονται οι μαθητές και οι γονείς. Η ενσωμάτωση της τεχνολογίας στην τάξη θα δώσει επίσης στους μαθητές που αντιμετωπίζουν προβλήματα την ευκαιρία να εξοικειωθούν με τη διαδικτυακή μάθηση και να επωφεληθούν από τις γνώσεις και τις εμπειρίες που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια του lockdown. Εάν το σχολείο δεν είναι σε θέση να αγοράσει τον απαραίτητο εξοπλισμό, μπορεί να εξετάσουν την πιθανότητα για ορισμένες δράσεις εξεύρεσης πόρων. Πριν από αυτό, πρέπει να διερευνηθεί κατά πόσον μια τέτοια πρωτοβουλία είναι ευπρόσδεκτη από τις εκπαιδευτικές αρχές και τους γονείς.

Πώς μπορώ να παρακολουθήσω την πρόοδο μεμονωμένων μαθητών;

Η αποτίμηση της μάθησης είναι μόνο το πρώτο βήμα για την εξατομικευμένη υποστήριξη των μαθητών και την παροχή βοήθειας κατά τη διάρκεια της μαθησιακής τους πορείας. Η ποικιλομορφία της μάθησης απαιτεί καινοτόμους τρόπους διδασκαλίας και μάθησης, παρόμοιους με εκείνους με τους οποίους οι μαθητές έμαθαν στο σπίτι. Οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές μπορεί ακόμα να έχουν δημιουργήσει και νέες ρουτίνες για την παροχή ανατροφολόγησης και την υποστήριξη των επόμενων δραστηριοτήτων μάθησης. Ορισμένοι εκπαιδευτικοί μπορεί να έχουν αναπτύξει εφαρμόσιμα συστήματα για να παρακολουθούν όλους τους μαθητές τα οποία θα μπορούσαν να μοιραστούν με τους συναδέλφους τους ώστε να τα εφαρμόσουν ως ένα σταθερό σύστημα. Μια διαδικασία μπορεί να αναπτύχθηκε λαμβάνοντας υπ' όψη τις εμπειρίες κατά τη διάρκεια της κατ' οίκον εκπαίδευσης για να καθοριστούν γενικοί ουσιαστικοί στόχοι μάθησης, να τεθούν ορόσημα όπως η πρώτη συλλογή πληροφοριών, και στη συνέχεια να αναπτυχθεί ένα σχέδιο δράσης που θα καθιστά τη μάθηση ορατή και θα καθορίζει τα συγκεκριμένα αποτελέσματα ή προϊόντα βάσει των οποίων μπορεί να αποτιμηθεί η επιτυχία.

Υποδοχή μαθητών πίσω στο σχολείο: Ανταπόκριση σε προκλήσεις Ιδέες έργου από συμμετέχοντες

6. Κατανόηση της κατάστασης των μαθητών μετά το κλείσιμο των σχολείων- Εστίαση στον μαθητή (ποιος;)

- Οι τηλεφωνικές συνομιλίες του σχολείου με τους κηδεμόνες (Δ/ντης, Κοινων. Λειτουργός, Υπεύθυνος Καθηγητής)
- Οι αναρτήσεις στην ιστοσελίδα του σχολείου για ενημέρωση (τηρούνται κανόνες, θα είμαστε ασφαλείς)
- Οι προσωπικές επιστολές στους κηδεμόνες
- Η ενημέρωση των γονέων των μαθητών για τις νέες συνθήκες στις σχολικές τάξεις ώστε να γνωρίζουν τα μέτρα που θα πρέπει να τηρούνται για να μην έχουν άγχος .
- Η συνεχής ενημέρωση των γονέων: αρχική επικοινωνία για την ενημέρωση για το νέο πλαίσιο λειτουργίας και συνεχείς συναντήσεις
- Η αξιοποίηση δεδομένων και καλών πρακτικών από τον τρόπο με τον οποίο λειτούργησε το σχολείο κατά την εξ αποστάσεως εκπαίδευση
- Η έμφαση στη συναισθηματική ενθάρρυνση και στην οικοδόμηση του αισθήματος του «ανήκειν»
- Η αφήγηση (ανάλογα με την ηλικία): συζήτηση ή ασκήσεις δημιουργικής γραφής για την περίοδο που προηγήθηκε (δυσκολίες αλλά και όμορφες εκπλήξεις), επιστροφή στο σχολείο με αυτές τις αποσκευές (τραύματα, μα και νέες φιλίες, ίσως γνωστικά επιτεύγματα αυτορρύθμισης...).
- Η ενθάρρυνση των μαθητών να ζωγραφίσουν, να γράψουν κείμενο,,να φτιάξουν έντυπο με τις αναμνήσεις τους, να γράψουν ένα μικρό θεατρικό και να το δραματοποιήσουν
- Ο αυτοέλεγχος του εκπαιδευτικού, ώστε να μη δηλώνει ο ίδιος φόβο, ανασφάλεια, αμφιβολία κ.ά.
- Η ενθάρρυνση των μαθητών/μαθητριών να μιλήσουν για την περίοδο στο σπίτι, εκτός σχολείου, για το πώς ήταν για αυτούς/ές και τι περιμένουν ή πιστεύουν ότι τώρα έχει αλλάξει.
- Η εκκίνηση από τις προσωπικές εμπειρίες του εκπαιδευτικού, εστιάζοντας στις καθημερινές απροσδόκητες καταστάσεις που έζησα εγώ και οι φίλοι και γνωστοί μου.
- Η διαβεβαίωση η τωρινή κατάσταση θα είναι προσωρινή (ανάλογα με την ηλικία τους: με παραμύθια, παιχνίδι ρόλων, κουκλοθέατρο), με προτεραιότητα στην ομαλή ένταξη των παιδιών και την αίσθηση ελπίδας για επιστροφή στην κανονικότητα.
- Οι όσο το δυνατόν σαφέστερες απαντήσεις σε ερωτήσεις που τίθενται από τα παιδιά
- Η ενθάρρυνση των μαθητών/μαθητριών και η βαρύτητα στην επικοινωνία κι όχι στη διδακτέα ύλη.
- Η υπενθύμιση και επαναφορά στις παλιές ρουτίνες της τάξης και του σχολείου που θα τους δημιουργήσουν αίσθημα ασφάλειας. Όσες φυσικά μπορούν να συνεχίζουν να πραγματοποιούνται έστω και με μικρές αλλαγές
- Η αξιοποίηση τεχνικών που είναι συνεργατικές αλλά ταυτόχρονα διατηρούν τη σωματική απόσταση (π.χ. debate ο ένας απέναντι από τον άλλον)
- Η παροχή κινήτρων στα παιδιά, κάνοντας το περιβάλλον της τάξης πιο φιλικό

7. Διασφάλιση της συμμετοχής των μαθητών κατά την επιστροφή στο σχολείο - Εστίαση στον σκοπό της μάθησης (γιατί;)

- Η παρουσίαση της νέας συνθήκης και των μέτρων με τρόπο που δεν θα φοβίσει τα παιδιά. Η από κοινού αναζήτηση με τους μαθητές τρόπων που θα μας κάνουν να νιώθουμε όλοι ευπρόσδεκτοι, τηρώντας ταυτόχρονα τους κανόνες
- Τα παιχνίδια καλωσορίσματος και παιγνιώδης παρουσίαση του νέου περιβάλλοντος – τα παιχνίδια στην αυλή
- Η δημιουργία αφίσσας με οδηγίες, όπως διαμορφώνονται συλλογικά έπειτα από συζήτηση για τους στόχους που θέτει η κοινότητα στη συγκεκριμένη φάση.
- Η αποφυγή εστίασης μόνο στο θέμα της πανδημίας και στους κινδύνους.
- Η δημιουργία κινήτρων που βασίζονται σε βιωματικές δράσεις όπου οι μαθητές έχουν πρωταγωνιστικό ρόλο και ενισχύουν το ενδιαφέρον τους
- Η εστίαση στα ταλέντα των μαθητών/μαθητριών. Η ανάδειξη των δεξιοτήτων τους μέσα από διαφοροποιημένη μάθηση, στόχους, περιεχόμενο και οργάνωση του χώρου
- Η παροχή ευκαιριών τόνωσης της αυτοπεποίθησης (π.χ. με αναθεση ρόλων μέσα στην τάξη που να μην απαιτούν μετακίνηση).
- Η έμφαση στη διαδικασία της μάθησης και όχι στην κάλυψη ύλης. Η επίλυση “νέων προβλημάτων” με δημιουργικούς τρόπους
- Η ανάκληση πρότερων εμπειριών από το σχολικό περιβάλλον και τις δράσεις που έγιναν εντός σχολικής μονάδας και τάξης. Π.χ. PowerPoint με φωτογραφικό υλικό από τις δράσεις που έγιναν προ πανδημίας και συζήτηση. Βοηθά στην συναισθηματική μνήμη.
- Η σύνδεση ενός παραμυθιού ή μιας ιστορίας, μέσα από δραστηριότητες δημιουργικής γραφής

8. Αξιοποίηση των εμπειριών των μαθητών ως σημείο εκκίνησης για μάθηση - Εστίαση στη μάθηση (τι;)

- Η αξιοποίηση παραμυθιών, θεατρικού παιχνιδιού, ζωγραφικής, δημιουργικής γραφής, ασκήσεων φαντασίας
- Ο προσεκτικός σχεδιασμός μαθήματος/σεναρίων
- Η εξατομικευμένη διδασκαλία
- Η συνέχιση των εργασιών στην ηλεκτρονική τάξη και για το διάστημα κατά το οποίο τα παιδιά επιστρέφουν στο σχολείο. Μας δίνει τη δυνατότητα να ανεβάζουμε εργασίες που ενισχύουν τον ψηφιακό γραμματισμό.

9. Μετάβαση από το σπίτι στο σχολικό περιβάλλον - Εστίαση στο πλαίσιο της μάθησης (πού;)

- Οι εργασίες για το σπίτι, με αίτημα παρουσίασης στην τάξη, (μια ζωγραφιά, μια μικρή κάρτα, κλπ)
- Η συνέχιση της εξ αποστάσεως επικοινωνίας της τάξης και η διατήρηση στοιχείων από την εξ αποστάσεως εκπαίδευση
- Η διερεύνηση της πρόσβασης κάθε μαθητή, του επιπέδου στο οποίο έχει εμπλακεί και η δημιουργία μεταβατικής περιόδου “γέφυρας” από όσα έχουν συμβεί στην εξ αποστάσεως

μοιράζοντας την εμπειρία και σε όσους/ες δε συμμετείχαν, ώστε να βρεθούμε όλοι/ες μαζί περίπου σε μια κοινή αφετηρία και με κοινές εμπειρίες

10. Εργαλεία και στρατηγικές για την έναρξη της μάθησης στο σχολείο - Εστίαση στα εργαλεία εκμάθησης (πώς;)

- Τα παιχνίδια γνώσεων και δεξιοτήτων
- Οι ερευνητικές δραστηριότητες, η αποτύπωση και επεξεργασία εμπειριών
- Οι μικρές δραστηριότητες αξιολόγησης, τα παιχνίδια κουίζ κ.λπ.